

Dosarul nr. 2ra-704/21

Prima instanță: Judecătoria Hîncești sediul Ialoveni (jud. C. Albu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

DECIZIE

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Alexei Bîrcă

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Bîrcă împotriva lui Vadim Condrea și Tatiane Iosipoi cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin infracțiune

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Alexei Bîrcă și menținută hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 17 mai 2018, Alexei Bîrcă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Condrea și Tatiane Iosipoi cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea acțiunii a invocat că în anul 2010, a încheiat contracte de depunere în termen cu Asociația de Economii și împrumut „Dănceni”, înregistrată la 14 aprilie 1999, licența nr. 00147 eliberată la 20 mai 1999, director fiind Vadim Condrea, iar contabil-șef Tatiana Iosipoi, care au semnat contractele.

A comunicat reclamantul că a împrumutat pârâților suma de 29 850 de euro și suma de 196000 de lei.

A menționat că a fost înșelat de Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi, banii împrumutați nu au fost restituiți, fiind însușiți de către pârâți.

În anul 2012, în privința pârâților a fost pornită cauză penală în baza art. 196 Cod penal, iar dânsul a fost recunoscut de către organele de urmărire penală ca parte vătămată și civilă.

Astfel, prin sentința din 1 decembrie 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, iar prin decizia din 14 februarie 2018

a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal și condamnați la 8 ani închisoare fiecare.

A precizat că până în prezent banii nu au fost restituiți.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 85, 166, 167 CPC, art. 8, 767-874 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 29 850 de euro și 196000 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei.

Prin hotărârea din 13 februarie 2020 a Judecătorei Hîncești sediul Ialoveni, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată de la Tatiana Iosipoi în beneficiul lui Alexei Bîrcă, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, suma de 20 000 de lei.

A fost încasată de la Vadim Condrea în beneficiul lui Alexei Bîrcă, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, suma de 20 000 de lei.

A fost respinsă pretenția privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

A fost încasată în mod solidar de la Tatiana Iosipoi și Vadim Condrea în contul statului taxa de stat în mărime de 1 200 de lei.

Prin decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Alexei Bîrcă și menținută hotărârea primei instanțe.

La 11 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Alexei Bîrcă a declarat recurs împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerându-le ilegale și neîntemeiate.

A considerat că atât prima instanță, cât și instanța de apel la emiterea soluțiilor adoptate nu au ținut seama de toate probele și argumentele prezentate de el, inclusiv nici de faptul că i-a fost cauzat un prejudiciu material prin infracțiune de către Tatiana Iosipoi și Vadim Condrea, care l-au înșelat și au însușit banii.

Astfel, urmare a acestor acțiuni, prejudiciul material urmează a fi încasat anume de la Tatiana Iosipoi și Vadim Condrea.

La 29 martie 2021, în adresa Tatianeii Iosipoi și Vadim Condrea a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Alexei Bîrcă, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 8 vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Tatiana Iosipoi și Vadim Condrea să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 12 ianuarie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire

(f. d. 235 vol. I), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Tot actele cauzei atestă că la 11 ianuarie 2021 copia deciziei recurate a fost expediată și la adresa electronică a reprezentantului lui Alexei Bîrcă, avocatului Rodica Șpac, ceea ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d. 234 vol. I).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 11 martie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Alexei Bîrcă înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Vadim Condrea și Tatiane Iosipoi, a solicitat încasarea de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 29 850 de euro și 196000 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial, a încasat de la Tatiana Iosipoi în beneficiul lui Alexei Bîrcă, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune suma de 20 000 de lei, a încasat de la Vadim Condrea în beneficiul lui Alexei Bîrcă, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune suma de 20 000 de lei, a respins pretenția privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, a încasat în mod solidar de la Tatiana Iosipoi și Vadim Condrea în contul statului taxa de stat în mărime de 1 200 de lei.

Judecând apelul declarat de către Alexei Bîrcă, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, concluziile fiind expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

La caz, instanța de recurs reține că, contrar acestor prevederi legale, instanța de apel, ca temei de respingere a cerinței lui Alexei Bîrcă împotriva lui Vadim Condrea și Tatiane Iosipoi cu privire la repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, într-un mod incert a reținut că în speță nu a fost demonstrat că sumele de bani în cuantum de 29850 de euro și 196000 de lei au fost date cu împrumut de către Alexei Bîrcă nemijlocit lui Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi.

Ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel nu au ținut însă cont de faptul că prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, rămasă irevocabilă prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, delapidarea averii străine, inclusiv pentru faptul că inculpatul Vadim Condrea în perioada 1 ianuarie 2007-31 iulie 2011, activând în funcția de director al Asociației de Economii și Împrumut „Dănceni”, fiind persoană cu răspundere materială, prin abuz de încredere împreună cu contabilul-șef al Asociației Tatiana Iosipoi, au primit mijloace bănești sub formă de depuneri de economii de la Alexei Bîrcă în sumă de 621739 de lei (f. d. 7 vol. I).

Astfel, la acest capitol este de menționat că, deși Alexei Bîrcă și-a întemeiat prezenta cerere de chemare în judecată inclusiv pe prevederile art. 867-874 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, care reglementează contractul de împrumut, instanța de apel a neglijat faptul că Alexei Bîrcă prin aceeași cerere de chemare în judecată pretinde la încasarea de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Mai cu seamă că în cauza penală în privința lui Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi, Alexei Bîrcă a fost recunoscut în calitate de parte vătămată.

Ca urmare, întru stabilirea temeiniciei sau netemeiniciei acțiunii, instanța de apel avea obligația de a constata cu certitudine și exactitate caracterul raportului juridic apărut între părți, reieșind din pretențiile înaintate de către Alexei Bîrcă în acțiune.

De altfel, superficialitatea examinării cauzei de către instanța de apel, se atestă și prin faptul că aceasta, cu referire la prevederile art. 123 alin. (2) și (3) CPC, într-un mod ambiguu a conchis că prin sentința Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 1 decembrie 2015, cât și prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, în favoarea părții vătămate Alexei Bîrcă nu a fost încasat prejudiciul material din motiv că la materialele cauzei penale au fost anexate hotărâri

de judecată prin care prejudiciul a fost încasat și puse în executare prin emiterea titlurilor executorii.

Or, constatând astfel, instanța de apel a eludat faptul că din cuprinsul sentinței Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 1 decembrie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2018, nu se desprinde că Alexei Bîrcă, care a avut statut de parte vătămată, în cauza penală în privința lui Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi, ar fi înaintat vreo acțiune civilă în cadrul acestui proces penal.

Această incertitudine nu poate fi trecută însă cu vederea, fiind cert că faptul că Alexei Bîrcă nu a înaintat în cadrul examinării cauzei penală o acțiune civilă nu-l lipsește pe acesta de dreptul de a înainta ulterior o acțiune în procedura civilă.

Mai cu seamă că, prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, rămasă irevocabilă prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, în cauza penală în privința lui Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi, Colegiul penal a considerat necesar de a admite acțiunile civile ale părților vătămate Nadejda Vartic, Feodora Sandu, Maria Cantemir, Alexandra Frunze, Liubovi Neaga, Eudochia Șarco, Eugenia Grițco, Claudia Mardari, Elizaveta Manciu, Veronica Ursu, Valeriu Cojocari, Liuba Ursu, Natalia Conțulescu și Tatiana Silistraru cu privire la încasarea prejudiciilor materiale, care au hotărâri civile de încasare a sumelor de la AEÎ „Dănceni”, deoarece executarea hotărârilor civile a devenit imposibil de executat datorită acțiunilor inculpaților Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi (f. d. 20 vol. I).

De altfel, soluția instanței de apel în sensul adoptat rămâne a fi inexplicabilă, inclusiv și din considerentul că prin hotărârea din 16 noiembrie 2012 a Judecătorei Ialoveni, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Bîrcă împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Dănceni” cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, a fost încasată de la Asociația de Economii și Împrumut „Dănceni” în beneficiul lui Alexei Bîrcă datoria, dobânda, taxa de stat și asistență juridică în sumă totală de 196013,22 de lei și 28890 de euro (f. d. 168 vol. I).

Pe când, în speță, Alexei Bîrcă prin cererea de chemare în judecată pretinde la încasarea de la Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 29 850 de euro și 196 000 de lei.

Astfel fiind, având în vedere faptul că în cauza penală în privința lui Vadim Condrea și Tatiana Iosipoi, Alexei Bîrcă a fost recunoscut ca parte vătămată cu sumele de 196 000 de lei și 28190 de euro, instanța de apel urma să stabilească cu certitudine suma prejudiciului material cauzat prin infracțiune lui Alexei Bîrcă.

Pe cale de consecință, este evident că omiterea verificării aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În conexiunea celor sus relatate, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii

atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de toate aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Alexei Bîrcă.

Se casează decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Bîrcă împotriva lui Vadim Condrea și Tatiane Iosipoi cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu